

Det Anarkistiske Bibliotek

Skorpionen nr. 10, 1. årg.

Anarkistisk Organ

Ansvarshavende: Johannes Mortensen

Ansvarshavende: Johannes Mortensen
Skorpionen nr. 10, 1. årg.
Anarkistisk Organ
14. april 1906

Hentet 04/11/16 fra <https://web.archive.org/web/20071023164746/http://www.anarkister.dk/skorpionen.aarg1.nr.10.htm>

da.theanarchistlibrary.org

14. april 1906

Agitér for bladet!

er ikke, f.eks. forholdet mellem Estrup og grundloven og venstregeringen og reformløfterne, Socialdemokraterne og frihed, lighed og broderskab?

Sundhed og skønhed. I en fed, selvrosende valgartikel om det guddommelige demokratis underværker her i byen, anføres i »Social-Demokraten«, at vandforsyningen er forbedret ved et kæmpeskridt. Dette er rigtigt, byen er tilført, gennem demokratiet, endda rigeligt med vand. Endvidere gøres restaurationer hyggeligere, samtidig med at der oprettes en ny nødtørftsantalt, hvilke reformer må siges at være ret overflødige, eftersom vi mister – maven.

Lygtemænd. En fornærmelse mod sine læsere var »Social-Demokraten«s opsats om blæren og Djævlen, nærmest beregnet på børn før skolealderen. Illustrationen havde imidlertid fortrinligt assimileret sig med teksten, hvori modstandere blandt andet betegnes ved: Mørkemænd. Som modsætning kan socialdemokraterne med sandhed også kun kaldes – lygtemænd.

Fritænkeri og sindssyge. Under denne overskrift bringer »København« et vrøvleagtigt forsvar for religionen. Dets konklusion er ønsket om at publikum dog må tænke selv. En mærkværdig logik for resten, der forsvare sin genstand med ønsket om dens absolutte undergang!

Russisk blasfemi. »Af al slags blasfemi er den religiøse den uhyggeligste,« (ret forbavsende, vi vidste ikke, at betegnelsen blasfemi kunnes anvendes på jordens guder) »fordi det, der krænkes, er så følsomt og forsvarsløst« (det må da være dansk blasfemi af rene vand, at kalde almagten forsvarsløs!) »og på den anden side repræsenterer så stor åndelige værdier.« (Ja, vist også kun – på den ene side.)

Denne himmerigsmundfud er serveret i »Vort Land« under ovenstående titel.

»**Socialismens fremgang i Amerika**« hed en begejstret artikel i »Soc.-Dem.« forleden, hvori den med den største oprigtighed fortæller, at millionærerne derovre støtter den politiske bevægelse med penge og selv tager del i ledelsen. – Kommentar overflødig.

Fra Redaktionen. Vi beder vore venner støtte os med at få bladet ud ved at agitere for det blandt bekendte. *Alle* henvendelser bladet vedrørende må vi *endnu* bede om at lade ske skriftlig til ekspeditionen: Samuelsen, Fiolstræde 36, 3. sal.

Indhold

Johann Joseph Most	5
Fædrelandet	8
Anarkistens sang	10
Anarkistisk Renaissance	11
Hvad er målet for vore revolutionære bestræbelser	13
Litteratur	15
Vor Skarnkasse	17

Jag har ej rum för frid, för kärlek och försöning.
En känsla har jag blott: et djäfvulskt hat det är.
Och i min egen själ har Helvefet sin boning,
Det är en afgrundseld, som sargar och förtär.

Således lyder et vers i indledningen til en digtsamling: »Hatets sänger«, som er tilsendt fra Stockholm. Digterens navn er Leon Larsson. »Svenska Morgonbladet« har i kristelig rædsel ofret digtene en flerspaltet anmeldelse under overskriften »De yttersta tidernas tecken«. Både Kristus, Paulus og Johannes må efter tur troppe op til sammenlignende bevisførelse og i sin religiøse forfamskelse aftrykker bladet ikke mindre end ca. 17 vers af den djævelske samling. En anden avis »Vårt Land« er også på tærerne med en verdslig harmdirrende artikel, der søger at opægge øvrigheden til at gå radikalt til værks overfor digteren.

Stærkt revolutionære er digtene og virker ved deres kraft og voldsomhed, som er nøje forbunden med det anarkistiske livssyn, der hviler på uforbeholden sanddrøhed og ærlighed. Dog deler nærværende anmelder ikke forfatterens håb om samfundets genfødsel ved ild og blod. Voldshandlinger kan ikke overbevise om udøverens ret, men vil kun være hans personlige – berettigede eller uberettigede – tilfredsstillelse af hævnfølelsen. Jeg indser f.eks. ikke nytten af at kunne lægge en by øde ved ild og plyndring, når resultatet kun blev, at der rejste sig en ny i den gamles billede.

Rent æstetisk må digtsamlingen som helhed siges at være vellykket, formen er fast og sikker, og temperamentets styrke har intet sted sprængt den rytmiske skønhed. En storladet, kraftig fantasi gør sig også af og til gældende.

Alt i alt rummer samlingen, hvad også det skrækslagne »Morgonbladet« erkender, et betydeligt digterisk talent.

»Hatets sänger« koster 50 øre og kan rekvireres ved at sende et brevkort til »Skorpionen«s ekspedition.

Vor Skarnkasse

De skuespillere! I anledning af to kunstneres genengagement ved et herværende teater er »Social-Demokraten« dydig forarget og erklærer, at i skuespilleres mund betyder ikke al tid de helligste forsikringer og ubrødeligste løfter det samme som i andre menneskers. Ja, de må virkelig også skamme sig over forskellen mellem teater – og al anden politik. Hvor trofast og sanddru

hovedgrupper: De konservative, de radikale og de ligegyldige. Det langt overvejende flertal må selvfølgelig henregnes til sidstnævnte kategori. Til denne ligegyldige, apatiske hob, som intet hellere ønsker, end at vende det døve øre til både konservativ og radikal agitation, siger forfatteren.: Jeg er ingen Atlas. Jeg vil ikke lade dig være. Jeg er ikke mere end en flue; men jeg vil ærgre dig, jeg vil summe i dine øren, jeg vil ikke lade dig sove. Du må tænke over dette.

Også jeg vil ønske, at det udmærkede foredrag, som er udkommen på dansk i pjeceform, må summe i mange ligegyldige øren herhjemme, og vække den slumrende selvtænkning til live. Fremstillings- og fortællemaneren er særdeles livfuld og farverig og emnet behandlet med en – hos en kvinde – usædvanlig skarpsindighed og logisk klarhed. Eksempelvis skal her citeres nogle betragtninger over tyveri.

»Et menneskeligt væsen kommer til verden; han ønsker at spise, at trække vejret, at sove, han ønsker at bruge sine muskler, sin hjerne; han ønsker at elske, at drømme, at skabe. Disse ønsker er indbegrebet af hans væsen, danner det hele menneske; han kan lige så lidt lade være med at give disse virksomheder et udtryk, som vand kan lade være med at løbe ned ad. Dersom friheden til at gøre noget af dette er ham berøvet, er han på en måde krøbling, og hans energi vil tvinges i en unaturlig retning eller helt og holdent dræbes. Vel mener jeg ikke, at han har en 'naturlig ret' til at gøre disse ting, indskrevet i nogen naturlovbog. Naturen ved ikke noget af nogen ret, den kender kun magt, og en lus har lige så megen ret som et menneske, for så vidt den har magt. Hvad jeg mener, er, at mennesket i lighed med mange andre dyr har set, at det ved at leve i samfund overvinder den øvrige del af naturen, og at dette samfund langsomt fuldkommengøres, at denne fuldkommengørelse består i erkendelsen af, at det heles solidaritet og sikkerhed beror på de enkeltes frihed; at denne frihed udgør menneskets sociale ret; og at enhver institution, der udgør indgreb i denne ret, vil nedbryde samfundet, vil fostre forbrydere, vil bevirke sin egen undergang.«

De Cleyre taler her i overensstemmelse med den store sociolog Herbert Spencer.

Fristelsen ligger nær til at citere mere af den helt igennem fængslende og tankevækkende pjece, men da pladshensyn forhindrer det, kan jeg kun på det varmeste anbefale læseren at gøre sig bekendt med denne fremskridtskvindes indlæg i et særdeles aktuelt spørgsmål. Voltairine de Cleyres skarpe forstand og medfølelse hjerte gør i lige grad hende selv og anarkismen ære.

Rettigheder er kun tomme ord for dem, som ikke har magt til at gøre dem gældende.

Af »Lucifer«.

Johann Joseph Most

Man begynder med sig selv.

(J.Most.)

Joh. Mosts lidelsesjistorie er nu endt.

Og anarkiet har igen mistet en af sine mest brændende viljer, en af sine evnerigste, mest æggende talsmænd.

Beundringsværdig er den utrættelighed, hvormed han, fra han i 1868 begyndte at agitere, voldsomt og ildende, i Wien og til han nu, den 19. marts 1906, er død i Amerika, 60 år gammel, har kæmpet de forurettede og undertrykte sag mod samfundets »hanbier«.

Han er tysker, født i Augsburg (1845). Hans barndom har sikkert givet ham et præg for livet; har gjort ham mørk; har slet ikke lært han glæden. Thi fra en rå stedmoders varetægt kom han i lære hos en lige så frastødende bogbinder; men han sled sig igennem læretiden og foretog så rejser i Tyskland, Østrig, Schweiz, traf sammen med Internationales tilhængere og studerede socialistiske værker, hvis idéer fængede i hans sind. – Så begynder da den udvikling, der fra statssocialisme har ført ham (som så mange andre: Domela Nieuwenhuis, Bakunin, Krapotkin f.eks.) over i den anarkistiske kommunisme og individualisme. Hans livs historie er historien om en urolig flakkende ånd, hvem staterne atter og atter har søgt at knække og kun ved fængselsstraffe, den ene hårdere end den anden.

Da han havde opgjort sig sin stilling til samfundet, begyndte han straks at agitere med hele sit væsens voldsomhed og blev dømt til fem års fængsel, men, i betragtning af hans store ungdom velsagtens, amnesteret efter få måneders forløb. Da han alligevel ikke stemmede tonen ned, blev han landsforvist. I Tyskland virkede han dernæst, især gennem sit blad *Freiheit*, i syv år, idelig afbrudt af fængselsophold, det længste, da han ved et arbejdermøde i Berlin havde prist Pariserkommunen. Da socialistloven kom, måtte han forlade landet; han tog til

¹ Reinsdorf blev senere dømt til døden på grund af hans attentat mod den tyske kejser, Bismarck og hele hoffet under højtidelighederne i september 83 ved afsløringen af det Germaniadenk-

England og udgav i fællesskab med Reinsdorf Freiheit der rundt om i Europa havde mange læsere, og som var blevet stadig mere anarkistisk¹.

I England blev Most i 1881 idømt 16 måneders tugthus; han havde i anledning af Alexander II's henrettelse prist »de berømmelige dynamitbomber; der synes bestemt til at befri menneskeheden for alle onder«. Senere, i 87, skrev han om dette attentat: Alexander II Romanov indbildte sig ... ved fængselskval og galgenmord at kunne tvinge tidens hjul til at stå stille. Det gjorde ham til intet. Da han vuggede sig i det vanvid, at hans almagt kunne hindre hver fri mand i at tale, da talte bomberne².

Most er, som man ser, dådspropagandist. Han skriver et sted om sig selv: Fordi jeg stræber efter og hjælper til at forberede revolutionen ved sværdet, kalder man mig hyppig en blodhund. – Og han begrunder sit standpunkt: Når jeg driver revolutionær propaganda, følger jeg derved kun historiens logik og naturloven om tryk og modtryk. Ikke af frivolitet, ikke af grusomhed, ikke af lyst til blodsudgydelse kalder anarkisterne folket til rejsning, men fordi denne er et nødvendigt onde, idet vold kun kan skaffes væk ved vold. – Denne Mosts mening stemmer godt med hans temperament; om han har ret i sin opfattelse af denne propagandas betydning, er derimod mere end tvivlsomt – historien taler ikke for den. Anarkismens vigtigste kampfædler synes derimod generalstrejken og vægring ved aftjening af værnepligten at være.

Da Most i England havde sonet sin tugthusstraf, tog han (1882) til Amerika og blev modtaget med jubel af Amerikas anarkister. Han foretog store agitationsrejser og begejstrede ved sin glød. Men da han i 86 under den store bevægelse for otte-timersdagens indførelse opfordrede folket til at gribe til våben, blev han igen idømt et års fængsel, hvilket dog langt fra knækkede hans energi. Da han kom ud af fængslet, skrev han sin tindrende trodsige pamflet: Til Proletariatet. En nylig udkommen »straffefange«s anskuelser og hensigter. Bourgeoisiet skal ikke være bange; han er den gamle: Dem, som kastede mig i lænker og behandlede mig som et vildt dyr for at knække mig, kaster jeg nu handsken i ansigtet. De skal vide, at jeg aldrig, så længe jeg endnu føler et puls-slag i mig, et øjeblik vil ophøre at bekæmpe det samfund, i hvis sold de står ... Thi den krig, de fattige fører mod de rige, de plyndrede mod røverne, i hvilken jeg nu snart i tyve år har fundet mig en gerning, og som jeg er gået ud af med mangt et ærefuldt sår, er mit livs element.

mal, der i en brovtende barbarstil nu stå som et symbol på det af jern og blod skabte Germanien.

² »Til Proletariatet«. Denne pjece så vel som den af den nylig afdøde Christofer Hansteen dygtigt kommenterede: »Det fri samfund« kan rekvireres gennem »Skorpionen«s ekspedition.

Anarkisterne derimod fornægter enhver autoritet. De mener, at målestokken for individets forbrug bør være individets behov, og de har derfor ikke brug for nogen stat til at kontrollere, at enhver får det fulde udbytte af sit arbejde. De vil derimod lade de frembragte varer stå til fri rådighed for alle samfundets medlemmer – fri nydelse af produkterne, som man kalder det.

De mener videre, at individet kan gøre bedst anvendelse af sine evner og at produktionen vil nå den fuldkomneste højde, når de arbejdende i deres arbejde har den største bevægelsesfrihed, når alle foretagender sættes i gang kun ved individuelt initiativ og frie sammenslutninger og ikke hindres ved autoritære institutioners absolutte og indskrænkende bestemmelser.

Autoritet i det hele taget i alle dens former – først og fremmest som stat med regering, lovgivning, embedsværk, domstole osv. , men også som personlig autoritet i det daglige liv menneskene imellem anser anarkisterne for altid at være et udslag af det ene menneskes bestræbelser for at gøre sig til herre over det andet, eller af den ene classes stræben efter at beherske den anden.

De mener derfor, at autoriteten kun hører hjemme i det samfund, som vi bekæmper og bør tilintetgøres med dette.

De socialister, som har indset, at arbejderne ved at benytte de autoritære institutioner intet kan opnå under de nuværende forhold, bør overtænke, om disse institutioner kan være til gavn for dem i et nyt samfund eller om også dér kun arbejderne egen optræden vil kunne sikre dem uafhængighed og økonomisk velvære. Efter at have overtænkt disse spørgsmål grundig vil de kunne træffe en afgørelse om, hvordan det samfund skal være, som de vil sætte sig som deres mål at gennemføre ved generalstrejke. Et er vist: Hvis deres endelige beslutning vil gå ud på at gennemføre et autoritært samfund, vil de i anarkisterne finde de bitreste modstandere.

For »Brand« af *Kristofer Hansteen*.

Litteratur

Grunden til, at menneskene stjæler, er den, at deres rettigheder stjæles fra dem, før de fødes.

Denne sentens er lånt fra et foredrag, som er holdt i Philadelphia i »Social Science Club« 1903 af Voltairine de Cleyre gør her, klart og koncist, rede for forbrydelsens årsager og fremhæver stærkt dens naturstridighed og anviser vejene til dens afskaffelse. Hun begynder med at inddele menneskene i tre

tvunge de herskende klasser til at give efter og lade arbejderne fordringer opfyldes.

Denne agitation fra anarkisternes side har nu båret sine frugter såvel i Tyskland som i andre lande. I Tyskland er der opstået et nyt part. Anarko-socialisterne, der uden at bryde med Socialdemokratiet erklærer, at de anser dem politiske aktion for at være uden gavn for arbejderne, og at arbejderne kun kan gennemføre sin befrielse gennem den almindelige arbejdsindstilling. Et lignende parti er opstået i Sverige, hvor ungsocialisterne hævder de samme anskuelse. Også fra England og Frankrig hører man, at enkelte grupper af socialdemokraterne ikke længere tror på den parlamentariske aktion; og i Norge og Danmark finder man også spor af den samme bevægelse.

Nu opstår det spørgsmål, hvordan skal det samfund være, som arbejderne skal oprette når de ved generalstrejken har knækket den besiddende klasses modstand og kan gennemføre sin vilje.

Den tyske anarko-socialist doktor Friedeberg udtalte i følge norsk »Socialdemokraten«s referat nylig under en diskussion: »Når vi har gennemført den sociale generalstrejke, står vi meget nær den socialdemokratiske stat. Hinke Bergegren sagde nylig: »Jeg er enig med socialdemokraterne om målet, men ikke om midlerne«.

Man er heraf, at det er lykkedes anarkisterne at bibringe en del af de socialdemokratiske arbejdere sine anskuelse om midlerne til arbejderklassens befrielse; derimod er det ikke lykkedes dem at bibringe de samme sine anskuelse om, hvordan det samfund bør være, der skal blive målet for vore revolutionære bestræbelser, og man bør nu optage diskussionen om dette sidste spørgsmål.

Man må være klar over, hvilken stor forskel der er på socialdemokraternes og anarkisternes anskuelse om spørgsmålet. Socialdemokratiet vil oprette et autoritært samfund: Lovgivning, regering og de dermed uundgåelig følgende domstole og fængsler skal udgøre grundpiller i dette samfund. Hvor meget og hvor lidet staten skal gribe direkte ind i produktionen i dette samfund, derom udtaler de socialdemokratiske forfattere sig meget vagt. De udtaler sig overhovedet nødig nærmere om fremtidsstaten, hvis virkeliggørelse de skyder ud i en meget fjern fremtid. Så meget får man dog at vide, at enhver for en fuldendt arbejdstime skal få sig indstillet et arbejdstimekort og at staten skal have den betydelige opgave at sikre enhver samfundsborger den fulde værdi af den mængde arbejde, som disse arbejdstimekort udtrykker. For at kunne udføre denne opgave må staten få fuldstændig dispositionsret over de frembragte varer. Den magt, som staten hverved vil få, vil blive stor, ja ubegrænset.

Han vilje er lige brændende. Han vil stadig kæmpe mod »denne djævelske treenighed«, »krigens taktællere«, »politikkenes gøglere«, og »kirken med dens herregudssekter med deres præster i enhver uniform«. Han siger dette atter og atter: Jeg vil, jeg vil: Jeg vil kontrollere guldkalvens regnemestre i deres spekulationer i de sultne maver. Jeg vil opsøge dem, når de ved børsbordet spiller om det rov, de skal tage fra folket, jeg vil afsløre deres vanvittige væsen ... Jeg vil bekendtgøre deres frådserier for folket, afsløre deres orgier, søge at bringe deres skandaløse hemmeligheder for lyset. Idet jeg holder dem frem for massernes øjne i deres sande skikkelser, vil jeg få disses vrede til at flamme. Politikkenes gøglere vil jeg følge ind bag statsteatrets kulisser. Jeg vil fremstille i sit rette grelle lys deres korrupsion og fremfor alt deres overflødighed. Jeg vil ophidse de underkuede på denne måde, til de taber tålmodigheden og holder opgør med det høje og allerhøjeste kærlingeheredømme ... Idet jeg lader masserne se ned i det absolutte slaveri, som staten og dens bærere har beredt dem, vil jeg lade alarmklokken lyde til storm mod tyrannerne af alle sorter ... Jeg vil føre krig på kniven med alle kirker. Ingen møje vil jeg sky for at afklæde overtroen på nogen slags Gud »hinsides« i sin rette nøgenhed. Med fornuftens fakkel vil jeg lyse ind i den sorte natfugls tilflugtssteder. Jeg vil nævne dem ved deres rette navne, disse fornuftens kvælere, barnesindets forgiftere ... Og så videre.

Han maner til enighed indenfor de partier, der for alvor vil det bestående til livs og peger på Internationales råb: Proletarer i alle lande, forener Eder! Han skriver begejstret: Dette råb, nder hvilket Internationale havde plantet sine standarter, klang snart fra sted til sted, fra land til land; fløj over havene; for dets trolddom syntes grænserne at forsvinde; og i stedet for »patriotisk« begrænsethed trådte arbejderne internationale klassesolidaritet

... Hans stil ejer en egen fængende friskhed; den er hensynsløs, fyndig, til tider patetisk eller båret oppe af en storladet fantasi, som f.eks. nar han skriver: For mine øjne svæver en tilstand, under hvilken menneskene grupperer sig lige så meget efter vægt og mulighed som materiens atomer i universet. –

Nej, Joh. Most var ingenlunde stækket og tæmmet ved de strenge fængselsstraffe. To år efter denne ejendommelige pjece til proletariatet, gennem hvilken vi får så klart et begreb om manden selv, udgav han »den religiøse pest«, en pjece der vakte storm. Han har i de sidste år af sit liv virket lige utrættelig og blev i 1901 idømt et års fængsel.

Hans ejendommelige skikkelse vil leve i vor erindring, hans skikkelse, som vi tænker os den, når vi hører hans manende, ildnende ord. Og landenes proletarer vil lytte til hans råb: Hid, hid, alle I, som vansmægter under arbejdets

åg! Den vej er vistnok rå, som fører ind i fremtidens priste land; men der blev os ingen anden vej tilovers til at komme ud af elendighedens og trældommen. Lad os samle os i trætte skarer; lad os være seje og hårde i kampen, at verden må blive vor!

Fædrelandet

Røre i borgerskabet vakte for kort tiden siden to mænd ved at fremsætte tanken om landets frivillige ophør som selvstændig stat. Ideens værdi ufortalt – dens ophavsmænd rejste en orkanagtig indignation imod sig og fremkaldte en protestbyge, af hvis overvældende indhold jeg særlig bemærkede udtrykket: Landsforræder.

Danmark er altså bleven forrådt. Må jeg først spørge: Hvad er egentlig Danmark?

Er det disse syv sammenhængende bogstaver? Er det et himmelfaldent rødhvidt stykke tøj? Eller er det sproget, den danske tunge? Ja, vort modersmål er dejligt! – Skade kun, at målet ikke er så fælles, at øst og vestside af dette miniaturland forstår hinanden. Og skade kun, at så uendelig få formår at skrive og endnu færre at tale et blot nogenlunde korrekt dansk. Vore skribenter og talere kappes om at træde den særegne skønhed, vort sprog ejer, under fødder. Fra talerstol, kathedrer og frem for alt fra den slavelsesfulde prækestol besudles uaf-ladeligt det lovpriste danske sprog. Når derfor kærligheden til vort modersmål, som er så dejligt – at radbrække, ikke er større, kan dette sprog ikke udgøre landet.

Er det da magthaverne? Er det overklassen, den gruppe snyltere, som uduelig til produktivt arbejde af enhver art, lever ved udsugning af proletariatet, der til tak underkues på alle måder?

Eller skulle fædrelandet være en fortløbende kongerække? »Danmark er det land,« hedder det, »hvor vi er født, hvori vi arbejder, hvis brød vi spiser, og som derfor fylder os med nationalfølelse eller patriotisme.«

Jeg svarer: Patriotisme er blomsten på kapitalens giftige kæmpe træ, hvis rødder gror dybt i egoismens frodige, uoverskuelige jordbund, hvis nærende saft er folkets dumhed, og hvis glimrende frugt er den prunkende militarisme.

Og den patriotiske syge bunder dybt i hver enkelt. Fra ganske små indsuger vi den på mange måder. En æske tinsoldater stikker os i hænderne, næsten før vi kan gå, og dette farveprægtige symbol på råhed og mord begejstrer os ovenud. Senere, i skolen, fortsættes undervisningen i samme spor, med krono-

optræder som en autoritet, men også fordi den, som *Tolstoj* siger et sted, anser det menneskelige liv – dette højeste og bekendte gode – for kun en ringere del af det liv, som er os forbeholdt. Ifølge denne opfattelse er vort liv kun et slet og fornedret liv, en »prøvetid«, et vrængebillede af »det sande liv«.

Vi vil bort fra kirkens, evig ens abstraktioner. Lad os hver gøre vort til at fremme den anarkistiske renaissance af sind og samfundsformer. Lad os få nedrevet de skumle, lange husrækker, disse karikaturer af menneskelige boliger, – og få luftet godt ud. Lad os få begyndt; der ligger en lang arbejdsdag og venter på folk, der tør tage initiativ.

Vi vil bort fra de slagne landeveje med deres øde og støv. Vi træller os frem med en stadig større følelse af, at dette liv er ondt. Men man kan ikke gå i gåsegang blandt alle dem, der finder det hele rart og godt, ikke *stadig* gå sådan med et stille had til al denne lunkenhed og blive ved at følge trop, *stadig* opsætte at bryde ud af rækkerne, – uden at det bedste i én med tiden knækkes. *Hvis man vil føle sig lykkelig, må man – hvad lidelser man end kan pådrage sig derved – handle, som man tænker.*

Der er et ord af en dansk forfatter, *Niels Møller*, det i denne sammenhæng er værd at mindes, dette: »Kun vort viljes værk er sødt at eje.«

Få kan så tilbage på et livsværk, der er værd at eje ... Og dog skulle man tro, der var nok at virke for i dette samfund, der for de fleste former sig som et evigt mareridt af ondskab og pjank.

Hvad er målet for vore revolutionære bestræbelser

I året 1900 indså adskillige tyske anarkister, at hvis de ville opnå, at deres ideer skulle få nogen indflydelse på de tyske arbejdere, måtte de ikke trække sig ud af det socialdemokratiske parti, men virke indenfor dettes ramme, da det var et faktum, at de tyske arbejdere var tilsluttet Socialdemokratiet.

Indenfor partiet ville de kunne få arbejderne i tale, og anarkisterne ville søge at gøre det indlysende for arbejderne, at den af Socialdemokratiet opstillede parlamentarisk-politiske aktion ikke ville føre til, det mål, som den foregaves at skulle føre til, nemlig arbejderklassens befrielse. Anarkisterne ville videre fremholde for arbejderne, at disse for at gennemføre deres egen befrielse måtte benytte den magt, som de har derved, at alle livsmidlernes frembringelse afhænger af dem.

Ved at indstille arbejdet i alle brancher og således standse produktionen og vareomsætningen ville arbejderne kunne frembringe en situation, der kunne

»Liv er liv, og man må drage den mest mulige nytte af det,« står der i en af Tolstojs bøger, og denne tanke har jeg også fundet hos en fransk anarkist (*Veideaux*): »Da livet er tåbeligt, er læren om tilintetgørelse måske den sande. Men siden vi nu en gang lever, så lad os sætte alt ind på at gøre anarkismen til virkelighed«.³

I sine erindringer berører *Krapotkin* det samme, når han skriver dette: »Menneskene ønsker lidenskabeligt at leve efter døden, men mange af dem går bort uden at have mærket sig den kendsgerning, at et virkelig godt menneskes minde lever bestandig. Det indplantes den næste generation og føres videre til børnene igen. Er ikke det en udødelighed, som det er værd at kæmpe for?«

Den samme tanke har jeg også fundet hos to norske forfattere, *Bjørnstjerne Bjørnson* og *Thomas P. Krag*.

Bjørnson skriver i »Samtiden« (1904) i en artikel til minde om *Karl Keilhau*: »Hans minde bør mane. Jeg antager, at der ved begravelsen var journalister til stede, som huskede hverandre på det. Jeg var der desværre ikke.

Jeg ved derfor heller ikke, om den fungerende præst nyttede denne kostbare lejlighed til at tale om den evighed her på jorden, som gode mennesker skaber sig selv gennem os, som de omgås. Den er nemlig sikker. Den anden, den personlige, som præsterne gerne taler om, er det ikke. Om den ved de nemlig ikke mere end vi; de bare 'tror', at det er der, som de lover os. Men så sandt som ædelt væsen og ædle handlinger forplanter sig gennem vore indtryk på vort viljeliv og derfra til dem, vi virker på, så sandt kan en ædel mand eller kvinde ikke dø.« Og *Bjørnson* slutter med at minde om, at *Keilhau*, »som hørte til de ædlest, havde opnået at blive dette uden tro på noget af det, som ender i løftet om personlig evighed i en anden tilværelse ...«

... *Thomas P. Krag* lader i »Gunvor Kjeld« *Gunvors* mand, som han brystsyg ligger og drages med døden, sige dette: »Når naturen har sat os her, så får vi bruge vore evner her ... Her ligger tusind opgaver, som bærer spiren til noget evigt.«

En og samme tanke går igennem alle disse tilfældigt valgte eksempler, af hvilke man sikkert kunne finde mangfoldige andre. Der findes i dem alle en urokkelig tro på kampens værdi.

Ja, her er sandelig mere end nok at kæmpe for. Vi behøver ikke at søge ud over døden for at finde et mål for livet. Anarkisterne vil styrte gudsbilledet, thi de troendes mål er *hinsides*. Vi ligger i kamp med kirken, ikke fordi den

³ La vie étaut absurde, la philosophie du néaut est pent être la vérité; mais pnisque la vie est la vie, alors tout à la realisation de l'anarchie.

(Fra Hamons *Psychologie de l'anarchiste-socialiste*.)

logisk beretning om konger og krige. Disse, der repræsenterer lige så mange skamletter på landets fortid og brude omtales med afsky, forherliges derimod i høje toner og kaldes danmarkshistorie. Folkets kulturelle liv hører man så godt som intet om. De kulturgivende kræfter, de fremragende personligheder på kunstens og videnskabens område ofres ikke mange linier. For slet ikke at tale om samfundets bærende fundament, det brede arbejdende folk. Hvor fornuftstridig er det ikke at tale om fædrelandskærlighed blandt proletariatet, hvis tusinder hutler sig igennem en menneskeværdig tilværelse, mens andre tusinder, grundet på den velvise ordning, ligefrem sulter livet hen på den fædrene jord? Overklassens patriotisme, der under lønkampe har givet sig udslag på eklalant måde ved indførelse af udenlansk arbejdskraft, skal heller ikke virke stimulerende. Nej, den personlige egoisme besejrer med lethed den statslige, som kaldes fædrelandskærlighed. Dette faktum er kun naturligt. Men hvorfor så bidrage til at opamme og fremelske den falske og forløjede patriotisme.

At mennesket kan komme til at elske den jord, den natur og de omgivelser, hvori han har gennemlevet en længere periode af sit liv, er forståeligt. Hver busk, hvert træ, enhver lille genstand, han dag for dag har set, er ligesom bleven et nødvendigt led i hans tilværelse. Men ad kunstig vej at puste denne naturlige følelse ud til at omspænde territoriet, han måske ikke har set, som hans fod ingensinde har betrådt, er meningsløst!

Kun for den lille gruppe magthavere er nationalfølelsen ret praktisk som rygstød for militarismen, hvis dobbelte opgave er at være regeringens bøddel ud ad til og ind ad til.

Uagtet man må antage, den første del af opgaven er let at løse, da den på grund af landets lidenhed, ikke eksisterer, er militarismen dog så stærk her hjemme, at den har kunnet rejse Købehavns befæstning.

Disse tragikomiske volde og grave ligger ikke blot som en bom for byens trivsel og udvikling, men symboliserer tillige begrænsningen for folkets hele åndelige horisont og snævre tænkeevne. Og det nytter ikke at sige at befæstningen er mod folkeflertallets vilje. Enhver, der erklærer sig for statsborger, bærer ansvaret, idet han forøvrigt slavisk lyster den regerings love og anordninger, som opretholder fæstningen.

Kun et endnu: Ved alle lejligheder kæles der i høje toner for de »nationale ejendommeligheder«. Det er atter bevis for det lave, intellektuelle niveau og på en slavisk karakter, at høre denne glæde over fællespræget. Ethvert sådant, hvis ophav ikke er selve naturen, bliver tegn på åndelig umyndighed. Den abemæssige efterlignelsestrang, årsagen til disse fællesmærker, gør sig i en ganske uhyggelig grad gældende på både det fysiske og det psykiske område. En

selvstændig tanke træffes lige så sjældent som en selvstændig påklædning. Alt afhænger af, hvad andre tænker, siger og gør. Men er det så, da bør alle bestræbelser gå ud på at slå bro mellem virkelighed og ideal, at højne og hæve individet og udvide dets synskreds, så det erkender at være, ikke beboer af dette land, men på en klode, hvor alle kunstige, nationale grænser viger pladsen for de geografisk-naturlige; og ligeledes erkender at være noget andet og mere end en tanke- og viljeløst arbejdende del af et statsmaskineri, nemlig: Et selvstændigt tænkende og handlende menneske.

J. M.

Anarki er Orden. Lov og Regering er typer på Uorden, som vi er blevet så vant til, at vi ikke ser deres virkelige Natur.

Af »Lucifer«.

Anarkistens sang

Nu bort med hver fortidens trykkende bånd,
der snærer vor menneskeslægt.
Jeg frejdigt vil kæmpe i frihedens ånd,
tyranterne trodser jeg kækt.
Mit håb og min længsel jeg finder kun i
en sejr for det fri anarki.

Jeg kæmper som ærlig og god proletar
for sandhed og menneskeret;
jeg beder dog ikke, når retten jeg har
til mer, end at spise mig mæt;
nej, værdigt jeg sætter min fordring nu i
en sejr for det fri anarki.

Vor bugnende jord har vel plads nok til mig,
dens goder er ej for de få.
Min fod skal kun træde retfærdigheds vej,
hver hindring bortrydde jeg må;
thi skønnest mig tilvinker målene i
en sejr for det fri anarki.

Årtusinders løgne i love blev lagt,
som binder hver fribåren mand.
Mod dem vil i våben jeg være på vagt
og bruge min magt når jeg kan.
Jeg råber på gade, på vej og på sti:
En sejr for det fri anarki.

Li-ping.

Anarkistisk Renaissance

»Onde var de mennesker, de, som digtede den tunge drøm om et andet liv; og jeg hader den skjald, som vakte i verden denne syge tvivl: Men har den søvn drømme?

Jeg har ikke haft det godt i verden, og godt får jeg det ikke. Men var der et andet liv, så fik jeg det værre der. Thi der varer det evigt. Og altid det samme; altid godt eller altid ondt. Derfor er det mit håb og min tro, at om alt andet i verden bedrager, så er dog døden det, den giver sig ud for at være.«

Dette står i *Arne Garborgs* geniale bog »Den fortabte fader«, som på sit målstræv gør et så smukt og tilforladeligt indtryk ... Her er endelig én, der tror på døden; der nøgternt imødeser det, at døden vil komme ... Der er på dette punkt en vantro i tiden. Man klamrer sig til håbet om, at døden ikke skulle være det, den giver sig ud for at være. Her er endelig én, for hvem livet, som det leves fra dag til dag, og som en skønne dag er en saga blot, er den eneste virkelighed; en virkelighed, der har værdi for alle dem, der – som han – elsker kampen mellem de tanker, der vækker, og det uendeligt banale, – denne evigt standende strid, om hvis udfald vi har lov at håbe det bedste ... »for alle gode tanker de kan ikke dø, for endnu bedre tanker er spiret af deres frø«.

Vi er her i retning af det evige. Her er i hvert fald noget, der længe overlever de enkelte mennesker: Gerninger og tanker lever længere end den, der har handlet og tænkt ... Om den søvn har drømme, som *Garborg* skrev, det er et spørgsmål, der endnu ikke foreligger. En syg tvivl kalder han det jo også. »Du har endnu ikke lært at leve, og allerede tænker du på, hvad der vil hænde dig efter døden.« Disse *Confusius'* manende ord, der stod citeret her i bladet for nogle måneder siden, burde man skrive på sin dørkarm, at man stadig kunne have dette ildnende *memento vivere* for øje.